

Foaia Diecezană

Organul eparhiei ortodoxe române a Caransebeșului

Prețul abonamentului:	APARE DUMINECA	Prețul inserțiunilor:
Pe un an 240 Lei	Manuscrisele nu se inapoză și se adresează redacțiunii „Foaia Diecezană”, iar banii pentru abonamente și inserțiuni se trimit administrațiunii „Tipografia și Librăria Diecezană” în Caransebeș.	Pentru publicațiuni oficiale, concursuri edicte etc. publicate de 3 ori, dacă conțin până la 150 de cuvinte 120 Lei, până la 200 de cuvinte 180 Lei, de aci în sus 200 Lei
Pe jumătate de an 120 Lei		
Pe un pătrar de an 60 Lei		
Un număr 5 Lei		
Pentru străinătate pe un an 300 Lei		

Monografia eparhiei Caransebeșului.

A apărut în stârșit mult așteptata monografie a eparhiei noastre.

După prealabile frământări de ani, după chestionări exacte și date statistice complete, pentru puterile de muncă ale unui om, opera aceasta formidabilă în proporțiile sale de cuprindere și înfăptuire, vede lumina zilei, ieșind de sub teascurile tipografiei noastre diecezane.

Multe daruri și multe virtuți ale autorului s'au irosit la compunerea și tipărirea acestei lucrări.

Monografia eparhiei Caransebeșului, așa cum ni se prezintă nouă, întrunește în buchet toate calitățile, ce vor face ca această monografie să fie în întregime citită, mult consultată, des citată, cu dragoste răsfoită, fie după figuri cunoscute, fie după locuri pline de amintiri, fie după datele statistice atât de bogate, sau cele istorice atât de necesare.

Deoarece, în autorul acestei monografii: Domnul Consilier eparhial dela secția culturală *Nicolae Cornean*, literatul fin și nuanțat este dublat de istoricul surprinzător de autoritar și versat, de statisticianul migălos de exact, de bisericanul convins, dar peste tot cu haină modestă, și mai ales de bănățeanul mândru de originea lui, de Banatul lui, de eparhia lui, care se bucură alături de bucuriile ei și se întristează în tristețile și durerile ei.

Deaceea, peste data statistică rece și cifra moartă, monografia trăește într'o interminabilă frescă și galerie de figuri mari ale Bisericii și neamului: mitropoliți, episcopi, oameni de școală, bărbați de stat; toți: figuri ilustre, care își spun faptele sau își spovedesc necazurile, sfătuiesc liniștit, sau se avântă pe culmile lor, neatînse de noi, în patriotism iubitor de Biserică și țară.

Pe toți pana măiastră a monografistului îi trece în revistă, angrenându-i în cadrul lor potrivit istoric.

În frescă festivă se perindă așa: figurile vlădicilor cari au păstorit din începuturi turma credincioasă pe aceste plaiuri.

Ne entuziasmăm cu autorul și tot cu el ne întristăm pe marginile trecutului, așa de vitreg nouă în acest colț de țară.

Se perindă, apoi, instituțiile eparhiale (Consiliul eparhial, Adunarea eparhială, Academia teologică, Institutul pedagogic, Școala de cântăreți, Biblioteca eparhială, Muzeul eparhial, Asociațiile și societățile religioase, Foaia diecezană, Calendarul Românului, Biblioteca religioasă-morală, etc. etc.) cu toți slujitorii lor, trecuți în Domnul, până la cei actuali în viață; pe toți autorul îi situează în adevărata lor lumină, caracterizându-i în cuvinte alese și cu dragoste, de adevăr și oameni, multă.

Nimic din ceea ce migala anilor de elaborare a acestei monografii a adunat nu e omis, subprețuit sau nefolosit la justa sa valoare.

Peste tot grija istoricului, ce prezintă un material arid și sărac, în haina sa istorică, este dublată de gustul artistic al literatului, care înfrumusețează, nivelează asperitățile și atrage.

Iar aceasta mai ales la monografia specială a fiecărei parohii din această binecuvântată eparhie. În șir interminabil urmează datele ce privesc toate cele 395 parohii din cuprinsul eparhiei Caransebeșului și *peste tot*: semnul atenției și grijei autorului de-a prezenta materialul adunat cât mai atractiv, cât mai variat, cât mai pitoresc.

Ne sunt prea modeste recenzările și prea fugitive observațiile personale, pentru a fi putut surprinde toată exuberanța manifestată de autor în aceste peste 395 monografii separate fiecărei

parohii și comune, toată gama de sentimente cu care însoțește fiecare prezentare în parte.

Apoi, suntem departe și de maniera obișnuită în recenzare, care spre a-și da o falsă notă de obiectivitate, caută scăderile cu deamănuntul și inventează lipsuri imaginare!

Cine nu tresaltă cu autorul în fața pericolului concubinajului; cine nu se cutremură cu el în fața depopulării și disparițiilor de comune întregi, cu care este amenințat Banatul?

Muncă multă și suflet mult a pus autorul acestei monografii — Dl N. Cornean — la temelie. acestei lucrări epocale pentru eparhia Caransebeșului.

Spre rod mult și viață multă și-a destinat autorul această operă, care-l consacra dintr'odată între condeele cu surprinzătoare posibilități de înfăptuire și prețioase calități de lucru ale Banatului.

Eparhia Caransebeșului scoate în public de astă dată o carte, care va satisface toată lumea și toate cerințele, oricât de exigente ar fi ele.

Cartea aceasta va reconforta și pe istoric și pe literat și pe estetician.

Autorul a grijit să-și prezinte opera sa *vie* și din punct de vedere tehnic: prin bogăția clișeelelor și superioarele condiții de editare și legare a acestei monografii.

Așa că: această monografie poate fi considerată ca prima înfăptuire completă și exemplară în acest gen, în cece privește monografia eparhiilor, din întreg Ardealul și din toată țara.

Multe daruri și multe virtuți ale autorului s'au irosit la compunerea și tipărirea acestei lucrări, dar mare să-i fie și bucuria la priveliștea lucrului îndeplinit și mare să fie și satisfacția noastră din prilejul acestei legitime demonstrări de vitalitate a eparhiei noastre.

Prof. Dr. Petru Rezuș.

Problema creșterii clerului.

În casa ta poți fi materialist sau idealist în extremis cum îți pofteste inima și totașa ești liber să apreciezi mersul civilizației și al culturii omenești după bunul plac, dar întrebarea evidentă și de imediată necesitate este, cum te potrivești cu lumea mare, care nu ține cont de păreri și aprecierile personale ale tale, ci se orientează și lucrează având alte criterii, fie ideale fie practice.

Aplicând acest adevăr incontestabil la felul cum este crescut viitorul nostru cler, ni se pune întrebarea cam ce fel de potriveală există azi

între idealul pur bisericesc de a crește pe viitorul preot și cum crede lumea mare în care el va fi chemat să trăiască și să activeze, că ar trebui crescut.

Pe vremuri s'a încins discuție rămasă ne-terminată, ori de preotul trebuie să se mărginească la datoriile lui pur preoțești sau el trebuie să aibă o pregătire care să răspundă la necesitățile reale cari îl așteaptă în mijlocul păstoriților. Discuția era foarte interesantă, dar avea un mic cusur, ea să făcea de oameni, cari pretindeau că sunt în curat cu treburile mărinești, deși nici unul nu condusesese nici măcar o barcă mică pe întinsul învolburat al mării. Pentru că e foarte ușor să discuți asupra unei roți de car, dacă tu în viața ta nu ai făcut niciuna.

Așa că asupra teoriei cum ar trebui crescut preotul — în special la sate — cei mai competenți să se pronunțe ar fi aceia cari au săvârșit sfânta slujbă a preoției acolo zeci de ani.

Ei cari s'au lovit de toate greutățile trebuie să ne spună dacă ajunge în parohie să ști să interpretezi frumos pe Isaia, pe evangelistul Ioan și pe apostolul Pavel. Fiindcă în cazul dacă este așa, atunci felul de a crește pe preot poate rămâne foarte bine în ogașul de până acum. Dar nu cred că s'ar afla un singur preot care ar afirma ca s'a fericit în parohia lui cu pregătirea pur teologică de până azi. Și nu cred că este cu putință să o afirme acest lucru vre-un preot fiindcă el a simțit în toate zilele ce insuficiențe mari au fost în pregătirea lui academică în raport cu realitățile vieții. În cadrul unui articol nu pot să dau nici măcar rezumatul planului unei educații practice a viitorului preot ci mă mărginesc să spun ce am văzut în realitate.

În satul X în care preotul cu cunoștințele agonisite dela părinții săi în cele economice înflorește și dă bun exemplu păstoriților săi cari și ei sunt plugari, e bine. În satul Y unde preotul se cam apropie de Ioan gură de aur, dar în cele practice este ignorant complet, lucrurile nu stau bine.

În satul Z surprindem pe un om foarte sfânt și în consecință foarte strict, pe un preot la arena de sport. Spre nenorocirea lui momentană preotul cunoștea la perfecție toți termenii jocului și pedeașupra' era și foarte animat de lupta jucătorilor. Întrebat fiind ce înseamnă asta am răspuns că preot englez în sat românesc nu se prea poate dar în fond îi dau dreptate pentru că sportul e o bucățică de cultură adevărată și un fel de a intra în sufletul tineretului.

Rezultatul a fost marca extravangaței pentru amândoi. În satul Sigma preotul e un însemnat apicultor ceiace îi face bine și lui și familiei.

Educația practică a preotului a devenit azi o cerință imperioasă a timpului. Ce foloase imense ar secera sătenii noștri dacă preoții pe rând ar fi trimiși în străinătate pentru însușirea cunoștințelor practice de pe toate ramurile economiei naționale. Capitalul intelectual al preoților ar rodi fructe dulci atât pentru ei cât și pentru păstorii lor. Educația practică nu înseamnă de loc cufundarea în materialism a preoților, dintr-o parte ea ar temelii bine idealismul lor care azi pe urma sărăciei în care tânjește, licărește și apoi adoarme definitiv în pesimism. Lumea este adevărat că cere cult frumos analize sufletești mângâiere și întărire sufletească dar în măsura cuvenită, atunci când sunt zilele Domnului, dar tot această lume pretinde să fie preotul un părinte îndrumător indispensabil și în zilele de muncă când tot timpul este închinat meșteșugului de a stoarce pământului din belșug hrana de toate zilele. Și aici se cere preotul cu crucea în frunte ca și la sfântul altar. Educația preotului de până aici s'a făcut după teoriile unor oameni bineintenționați cari nu au prea avut contact cu realitățile dure din cutare sau cutare parohie.

Știința omenească a făcut progrese mari pe cari nu le putem ignora. Această știință a constatat că sărăcia materială merge mână în mână cu ignoranța și cu întreg șiragul de boale sufletești astfel încât e imposibil ca părintele satului să rămână cu predicarea idealismului pur și să nu se integreze cu activitatea lui în munca mare de redresare nu numai sufletească ci și materială a neamului nostru. Dar ca preoții noștri să poată fi factori de viață ei nu mai pot fi crescuți după un plan vechiu și neadaptat realităților.

Dr. Ștefan Cioroiu
protopop

Bapțiștii și Statutul lor.

de Pr. Dimitrie Blidariu.

În Monitorul Oficial Nr. 34 din 10 Februarie a. c., a fost publicat: „Statutul Cultului creștin baptist din România“. Acest statut se împarte în VI capitole cu 35 articole și anume: Cap. I, cu art. 1-3 și privește: „Generalități“; Cap. II, cuprinde art. 4, despre „Principiile credinței creștine baptiste“; Cap. III, art. 5-14, despre „Organizațiile bisericești baptiste“; Cap. IV, art. 15-27, despre „Organele de reprezentare, conducere și control“; Cap. V, art. 28-29, despre „Personalul duhovnicesc“; Cap. VI, art. 30-35, despre „Uniune“.

Iată dar, în liniamente generale ce cuprinde acest statut. Cetindu-l imediat te izbești de faptul că baza sa este doctrina protestantă liber cugetătoare.

Este acelaș cântec: norma de credință și mântuire este numai Sf. Scriptură, apoi creștini sunt numai aceia cari sunt născuți din nou, prin pocăință, mărturisire personală și botez, tainele sunt numai două: Botezul și Cina Domnului.

Predicarea evangheliei se face prin grai viu și prin scris. Cu alte cuvinte liberi sunt acești oameni să otrăvească sufletele poporului românesc. Iată arma de convertire: *colportajul*. Ori cât ar căuta ei să se mascheze, dar o știm prea bine că pentru ajungerea scopului lor de convertire sunt fabuloasele lor fonduri de cari dispun.

Art. 10, specifică: „*membrii al cultului creștin baptist devine numai persoana care a îndeplinit formalitățile cerute de art. 44, 45 și 46 din legea pentru regimul general al cultelor și din convingere și libera sa voie a primit credința și botezul după mărturisirea credinței baptiste*“.

După acest articol nu se forțează nimeni ca să devină baptist, deci prozelitismul n'are ce căuta în propaganda lor. Însă nu prea ne vine să credem că bapțiștii ar fi atât de onești, căci după cum vom vedea în alt articol au strecurat în mod deghizat și prozelitismul, căci iată cum glăsuiește art. 14: „*comunitatea (cea baptistă) are dreptul să îngrijească de catehizarea copiilor, în școli, de educația sufletească a membrilor aflați sub drapel, precum și să formeze organizații pentru educația religioasă a tineretului și copiilor (școli duminicale ș. a.), pentru ajutorarea săracilor și pentru alte scopuri religioase și filantropice, după cum va găsi potrivit și necesar*“.

Acest statut cu faimoasele lui articole, aprobat cu atâta generozitate de cei în drept, pe drept cuvânt trebuie să afirmăm, fără exagerare, că este un mijloc de infecție sufletească.

Adevărat este că mângâierea sufletească este foarte bine venită soldatului în vremuri de grele încercări, însă mângâierea să nu fie infectată cu învățături greșite și să se mărginească numai la soldații bapțiști și nu la cei ortodocși. Soldații români își au preoții lor, chemați tocmai pentru acest scop și sunt în măsura de a da mângâiere și nu predicatorii bapțiști cari, oameni simpli, fără nici o pregătire, sunt numai propagatori de otravă sufletească. Și acum în aceste vremuri atât de grele prin cari trecem se reclamă o unitate sufletească, o singură credință cât mai solidă și nu răsvrătire sufletească care numai spre folos nu ne este.

Mai departe să vedem ce este *Uniunea* și care îi este scopul? Iată cum definește aceasta

art. 30: „*Uniunea nu este o autoritate ierarhică peste organizațiile cari o compun. Scopul Uniunii este să exprime unitatea spirituală a credincioșilor bap-tiști din țară, să mențină legăturile de ordin frățesc și doctrinal cu bap-tiștii din întreaga lume, precum și să reprezinte în fața Statului interesele de ordin general al cultului bap-tist*“.

Șirele acestui articol au valoare numai pe hârtie, căci în realitate altcum stau lucrurile. Să vedem ce anume legături frățesti și doctrinale trebuie să mențină bap-tiștii din România cu cei din toată lumea? Există așa numita „*Alianța Baptistă Mondială*“, al cărei secretar este americanul I. H. Rushbrooke. Scopul urmărit de această *societate internațională* ni-l arată Dl. Inv. I. H. Giughină din Ticvanul-mic în articolul din Nr. 8 din 21 Februarie 1937 al acestui organ pe care îl reproduce din revista bap-tistă „*Farul Creștin*“ din 1. Februarie 1937, și anume: „*Alianța Baptistă Mondială este o organizație frățească a bap-tiștilor din toată lumea. Scopul ei este să arate că marea tovărășie bap-tistă care este cea mai mare religie liberă (fără legătură cu statul) din lume, este una în credință și mărturisirea Evangheliei Dom-nului nostru Iisus Hristos*“.

Cât privește sentimentele naționale ale bap-tiștilor e de ajuns să-le cunoaștem cetind numai numele conducătorilor lor. Bap-tiștii au de conducători pe *evreii*: Rabinovici cu Leon Averbuch, *ungurii*: M. Kormai, E. Mayer, *americani*: E. Ghil, D. T. Harley, Mac Neil, I. H. Rushbrooke, Rokfeleș, etc.

Încă este viu în memoria faptul când în americanul Rushbrooke venise în România în 1937 spre a protesta pe lângă Dl. Dr. C. Angelescu fost Ministru al Educației Naționale despre pretinsa prigoană a bap-tiștilor din România.

Drepturile acordate prin articolul 14, pen-tru organizarea scopurilor religioase și filantro-pice după cum se va găsi potrivit și necesar, prezintă un pericol, pentru că aceste țeluri ascund tocmai ce este străin de interesele noastre naționale.

Un lucru absolut incontestabil este recunoscut că religia ortodoxă a jucat un rol deter-minant în păstrarea limbei, credinței, obiceiurilor și unitatea noastră națională. Bap-tismul este toc-mai religia de a distruge tot ce este românesc și ortodox căci e o religie făcută și nu născută.

După modesta mea părere, Bap-tismul este tot atât de periculos pentru noi românii ca și comunismul și masoneria, sunt trei ramuri în-tr'un copac.

Bap-tism, Comunism, Francmasonerie este același cântec dar cu trei variante.

O spunem fără încojur că bap-tismul ne având la bază o credință sănătoasă și ne urmând

pe calea apostolică, înlăturând sf. Tradiție și ne-recunoscând sf. taine, trebuie considerat de sectă periculoasă.

Iisus Hristos a întemeiat o singură biserică, cu o singură credință și cu o singură normă de conducere și nu biserici și credințe după cășu-nărea fiecăruia în parte.

Biserica care a păstrat în decursul veacu-rilor și până în prezent neschimbată moștenirea dată de Mântuitorul a fost cea ortodoxă. Știm că ori de câte ori s'au ivit eretici și schismatici ortodoxia și-a îndeplinit pe deplin misiunea con-damnând pe toți cei care o atacau.

Frați Preoți! Statutul bap-tiștilor este o armă care în prima linie lovește în noi. Ce vor bap-tiștii? Tocmai ce vor și comuniștii. Libertate în cuget și în simțiri. Disparația preoțimei și până la ajungerea acestui scop autoritatea preotului trebuie compromisă. Trebuie să fim în gardă. Tre-buie să ne apărăm pe noi și Biserica, căci ni se pregătesc surprize neplăcute. Cu un ceas mai de vreme să nu ne lăsăm amăgiți de profitorii cari vor să pescuiască în apă turbure.

Prin solidaritate strânsă vom putea să cură-țim țara de buruienile otrăvitoare. Să-l avem pe Dumnezeu în inimile noastre căci dela El vine ajutorul și numai el ne va izbăvi de cel viclean.

Păcate și urmările lor.

Suntem obicinuiți a crede că veacul ce a fost înaintea noastră a fost un veac de aur, prin prizma îndepărtării ni se pare că oamenii erau în-geri, pământul mai roditor, cerul mai senin, bel-șugul mai mare. Dacă vremea a rezervat unor oameni viață peste timpul prezis de psalmist, din gura acestora aflăm de multe ori contrariul celor susținute de noi despre bunătatea vremurilor apuse. Ajungem la convingerea, că relele se ți-neau lanț, poate în urma deselor războaie, oa-menii nu știau ce-i respectul bunului altuia, nu aveau frică de o putere pedepsitoare a uciderilor, a focurilor, a jafurilor de tot soiul. Doar nu în-zădar zice cartea sfântă „că nu vor căuta oa-menii decât să-și facă rău unul altuia și stând la aceeași masă vor grăi vicleșuguri“ (Danil 11, 27).

Ca să ne facem o idee de tot ce se întâm-pla în acest sat mai înainte cu vr'o 50-60 ani, după relatările mai multor bătrâni, rețin pe cele mai grozave, așa numite păcate strigătoare la cer: Era o vreme când aproape în fiecare noapte se tăiau moșii de pruni și meri, se făceau locuri, ardeau clăi de fân, stoguri de grâu, sălașe de multe ori cu vite cu tot, ca și copil am văzut odată

boii pârjoliți aduși înaintea sf. biserici, iar lumea blăstăma pe răufăcători făcându-și cruce și măntâii. Se furau boii din grajduri sau de pe munte, unui olar dela Biniș ce trecea noaptea pe aici i s'a furat un bou dela jug, căutat zile întregi de plăeșii (jandarmii) de atunci nu i-a mai dat de urma. Din poștalionul (cursa cu cai) de pe timpul dinaintea căilor ferate dispăreau din când în când călători străini, cari apoi jefuiți de bani, erau omorâți și îngropați de acești lotri de drumul mare.

Nu era joc în sat, nuntă, petrecere fără încăerare, de multe ori câte unul rămânea mort. Un cioban pe munte obicinuia să jupuiască de vii picioarele boilor dela genunchi în jos ca să-și facă opinci. Hrana câinilor la stână nu era zăr sau lături, ci carne de cai străini de pe munte uciși cu furcile sau împușcați de ciobani. Despre furtul de oi, de găini, spargere de ferestri nu le mai amintesc, acestea se întâmplau zilnic, ocupația predilectă indeosebi a tineretului.

În zilele de azi trăiește un bătrân care în necugetarea sa pe lângă nenumărate focuri, a spintecat burta unei vaci scurt înainte de a fâta, iar mațele i-s'au încolăcit după picioare.

Cutremurat mă opresc aci, ca să arăt grozavele urmări ale mâniei lui Dumnezeu asupra tuturor acestor răufăcători precum și a urmașilor lor. Amintind acești bătrâni numele unor vestiți canibali dintre ceice au comis asemenea orori, am constatat cu uimire adevărul, că „temerea de Dumnezeu înmulțește zilele, iar anii celor fără de lege se scurtează (Pilde 10, 27)“ „a pierit de pe pământ pomenirea lor“ (Fs. 108, 14). Casele lor pustii, chiar și străinii veniți în moșia lor parecă stau și ei sub blăstămii lui Dumnezeu. S'a umplut și pământul de păcatul și nelegiuirea lor din neam în neam.

Crima celuice a spintecat pânțele vacii, după aproape 60 ani îl chinue și azi în mod înspăimântător. I-au murit doi copii în vrâstă de 10-12 ani și nevasta. Este muștrat de conștiință și ziua și noaptea. Spune tuturor că se teme rău de jandarmi, aude că țigani îl acuză de această crimă. Se teme că îl vor închide sau în vr'o cetate, sau îl vor arde de viu în spini. Are frică de toți nădrăgarii ce-i vede, din care cauză nici nu cutează să treacă prin sat când pleacă la câmp. Multe alte năluciri i se nălucesc nu numai noaptea dar și ziua.

Că pe un perete alb vede scrise păcatele sale oftând în anărăciunea sa cu psalmistul:

„Perii capului meu, Doamne, mai puțini la număr sunt, Decât grelele păcate ce făcut-am pe pământ.“ (Ps. 39, 16). Înșirând aceste crime ale unui trecut îndepărtat pot zice că astfel de fapte

azi au cam dispărut din îndeletnicirile oamenilor vremurilor noastre. Cei ce-și iubesc casa și glia strămoșască nu mai vor ca pustiul să rămână pe urma agoniseliilor lor. Muștrarea conștiinței, acest judecător aspru al tuturor faptelor rele, dă de gândit celor ce „ochi au să vadă“ că nimic nu rămâne nedescoperit, nimic nu rămâne nepedepsit.

Din gura bătrânilor am aflat încă multe alte fapte urite petrecute de demult, verificate prin pedepsele croite de bunul Dumnezeu asupra lor și a urmașilor lor. Dacă ne place să ne mândrim cu vitejia în lupte a bătrânilor noștri, să le urmăm exemplul, dar nu și în faptele de rușine ale multora, fapte ce au rămas de pomină din tată în fiu. Numele bun să nu-l pângărim cu fapte de rușine, copiilor noștri să le lăsăm binecuvântare iar nu blăstăm, căci

*Cei nelegiuți, pieri-vor, dela cerșitor, la rege,
Căci pierirea-i viitorul sufletelor fără de lege!*

Ps. 36, 38.

Pr. Nicolae Văleanu.

Cosmogonia biblică și teoriile științifice.

(Continuare)

De Pr. I. Firca.

Surprinzătoare e apoi modificarea rapidă în domeniul ideilor *filiațiunii* tipurilor organice. La un moment dat se părea că teoria *darwinistă* dezvoltată și înfrumusețată de *Spencer* și *Haeckel* e invincibilă. Astăzi are însă mai mare trecere *neolamarckismul*, care nu diferă decât prin nuanțe de vechea teorie a *creațiunii succesive*¹⁾, pe lângă diferite alte concepții susținute de aderenții mai noi ai *transformismului*²⁾.

Hugo De Vries a arătat că se pot produce la vegetale variațiuni brusce, cari dau foarte repede tipuri noi, iar caracterele produse în acest chip se fixează. La fel deși *palaeophytologia* pledează în general pentru o „evoluție“ lentă a plantelor fosile, de multe ori anumite fapte par totuși a arăta că modificările s'au făcut cele mai adesea cu destulă rapiditate, pentru a nu putea sesiza faptul. Paleontologia dă într'adevăr cazul plantelor *cryptogene*, cari apar brusc, fără

1) Ibidem. Cf. și Dr. R. Jeannel, op. cit. p. 25; Simionescu și Bădărău: „Noțiuni de Biologie generală“ Bucur 1932, p. 36; Dr. G. L. Muntean: „Istoria Creațiunii în lumina cercetărilor științifice“, Cluj 1929, pp. 73—74.

2) Așa sunt: Legea dezvoltării ondulatorii a lui Eimer, Neodarwinismul lui Weismann, Mimetismul lui Wallace, Ologenesa lui Daniele Rosa, Asimilația funcțională a lui Le Dantec și mai ales Mutaționismul lui Hugo De Vries. (Cf. Dr. Leandro Gaia, Evol. și Știința, pp. 70—86; și Dr. René Jeannel, Cours de Biol. gener. pp. 27—86).

a putea în stadiul actual al cunoștințelor noastre să le stabilim originea în sens pozitivist. Așa că aproape toți arborii filogenetici dați în tratatele de Paleontologie ar trebui refăcuți. Acolo unde s'au văzut odinioară ramuri divergente ale unui trunchiu, mai târziu s'au recunoscut grupe aproape paralele, al căror strămoș comun, dacă există, nu trebuie căutat în cea mai îndepărtată antichitate³⁾.

Ca alt exemplu mai putem lua și *teoria cromosomică*, admisă dela Mendel încoace în domeniul eredității și de care au început a se lepăda unii citologi mai noi, cari îndoindu-se de *constanța* numărului cromosomilor își pun întrebări legitime în legătură cu individualitatea reală a acestor elemente ale nucleului celular, cunoscute numai prin figuri produse post-mortem, sub acțiunea fixatorilor și a coloranților⁴⁾.

În general vorbind, în domeniul vieții, cunoștințele noi au dus la o filosofie a naturii diametral opusă celei materialiste, redescoperindu-se că în viață e și altceva decât materie și cantitate și revenindu-se la noțiunea de *finalitate intrinsecă*. Lucrările lui Louis Vialleton în Franța și Hans Driesch în Germania, sunt concludente în acest sens⁵⁾, îndeosebi cartea lui Vialleton „*L'origine des êtres vivants*“, apărută în 1929 și unanim acceptată în cercurile savante, pune lespedea funerară peste fosta „iluzie transformistă⁶⁾“.

Insuccesele și erorile științelor exacte, din cari au fost amintite numai unele, nu sunt de neînțeles când ne gândim că:

A) Omul de știință pozitivă explorează natura cu cele *cinci simțuri* ale sale și chiar dacă ar inventa oricâte instrumente, oricât de perfecționate și cari să se verifice singure chiar, el tot nu va pricepe ce-i spun aceste instrumente decât numai prin cele cinci simțuri⁷⁾. Iar din punctul de vedere al acuității simțurilor, multe

animale par a fi superior dotate⁸⁾, fără ca această mai perfectă organizare a organelor lor de simțuri să fie vre-un criteriu de reală superioritate față de omul a cărui calitate de *coroană a creațiunii* și a cărui *unicitate* în rânduiala cosmică a firii nu e de ordin morfologic sau fiziologic, ci reiese din *dualitatea psihofizică* a naturii sale, căci după cuvintele Sf. Ioan Damaschin același om care comunică cu existențele neînsuflețite și participă la viața celor neraționale, s'a împărtășit și cu spiritualitatea celor duhovnicești⁹⁾. Aproximarea de Dumnezeu e criteriul unic al superiorității unei făpturi în ordinea de existență creștină¹⁰⁾.

Imperfecțiunea simțurilor omenești, — care ține de caracterul necesar contingent al oricărei creaturi¹¹⁾ — se poate deduce nu numai din numeroasele lor defecte, cari provoacă de ex. iluziile tactile, fenomenele de iradiatione, presbism, daltonism etc., dar și din motivul că putem percepe cu ajutorul lor numai o infimă parte din lumea ce ne înconjoară. Așa energia radiațiilor invizibile în gamele spectrale e de 77 de ori mai mare decât energia părții vizibile. Cu urechea la fel auzim foarte rău numai 11 octave din câteva mii, după cum spune Helmholtz. Așadar, noi vedem, auzim, gustăm, mirosim numai o părțică a creațiunii, fiind orbi și surzi pentru multe manifestări ale ei¹²⁾.

Insuficiența datelor simțurilor este însă suplinită în bună parte de *rațiune* și pentru spiri-

8) Așa vulturii au văzut foarte ager, aruncându-se ca săgeata din înălțimea văzduhului deadreptul la un cadavru cât de mic, unii fluturi nocturni, ademeniți de mirosul florilor, zboară de departe, trecând chiar peste întinderi de apă enorme; unele insecte au auzul extrem de fin. cași oăni de vânătoare mirosul; furnicile și *daphniile* după observațiile făcute de Lubbock, ar percepe chiar razele ultraviolete, etc. etc. (cf. Bettex, op. cit. p. 193).

9) Sf. Ioan Damaschin: „*Dogmatica*“, trad. de D. Fecioru. Colect. Izvoarele Ortodoxiei, București (Librăria Teologică) 1938, p. 101; cf. și Aurelii Augustini (Sermo XLIII c. III p. 4. P. L. t. XXXVIII col. 225): Numai omul se împărtășește din cele trei grade cari se pot distinge în ierarhia creaturilor: esse, vivere și intelligere, întrucât: „habemus (homines) ipsi esse cum lignis et lapidibus, vivere cum arboribus, sentire cum bestiis, intelligere cum angelis“. (ap. Const. C. Pavel, op. cit. p. 35.)

Simțurile omenești sunt imperfecte, afirmăm și noi alături de cei ce au redus cunoașterea lumii aproape exclusiv la ele, dar cu totul în alt sens. Pe când imperfecțiunea simțurilor umane ar putea fi pentru materialisti o piesă în plus pentru dovedirea tezei lor atât de favorite că „omul departe de a fi un semizeu coborât, e mai degrabă un animal ajuns în vârful scării zoologice“, în concepția creștină imperfecțiunea și mărginirea umană sunt privite în raport cu perfecțiunea și nemărginirea lui Dumnezeu, care El singur este absolut și atotștiutor. Pentru noi creștinii nimic nu este desăvârșit aci pe pământ; însăși cunoașterea celor nevăzute prin credință este numai „ca prin oglindă, în ghicitură“, după cuvintele Sf. Apostol Pavel (I Cor. XIII 12) și totuși dumnezeescul chip numai omul îl are, după cum tot el singur are putința asemănării cu Făcătorul său, animalele fiind situate într-o ordine mult inferioară omului, în ierarhia celor create.

Imperfecțiunea simțurilor, prin cari omul cercetează științificește lumea, trebuie să fie și un motiv de strunire a orgoliului de care ar fi cuprins, dacă ar putea pătrunde totul.

10) Cf. Aurelii Augustini: „*De libero arbitrio*“, I. II c. VII P. L. t. XXXII col. 1249-50, ap. Const. C. Pavel, op. cit. p. 35.

11) Cf. Constantin C. Pavel, op. cit. p. 48.

12) Cf. Bettex, op. cit. p. 195.

3) Cf. Lapparent op. cit. p. 244. Nu putem trece sub tăcere faptul că — deși mutaționismul lui Vries la apariția lui în 1886 a năruit teoria variațiilor insensibile a lui Darwin și a înflăcărilor săi discipoli, totuși în 1911 a fost pus în adevărata lui lumină de H. H. Zeijlstra, care a descoperit cauza tainică a minunatelor variațiuni într'un număr enorm de micromycete endofite din genul *micrococcus*, cari alterând organizația internă a *Oenotherae Lamarckiana*, produc forma bolnavă a *Oenotherae nanella*. Astfel piatra de temelie a mutațiilor a fost nimicită, (cf. Dr. L. Gaia, op. cit. pp. 79-80) fără ca transformismul să fi fost cumva infuzat cu nouă viață și fără ca formele cryptogene din perioadele geologice să poată fi desmintite. Iar numărul biologilor cari cred în mutații e încă apreciabil; Vezi și Lecomte du Noüy: „*L'homme devant la Science*“, Paris Flammarion, 1939, p. 179, 184.

4) Dr. R. Jeannel, op. cit. pp. 8-9.

5) J. Folliet, loc. cit. p. 697; cf. și Dr. L. Gaia, op. cit. p. 69, pp. 138-170; Pr. I. Mihăilescu: „*Apologetică*“, op. cit. p. 72.

6) Cf. Nichifor Crainic: „*Puncte cardinale în haos*“, editura Cugetarea, București, p. 66.

7) Cf. Bettex, op. cit. p. 192, cf. Lecomte du Noüy: „*L'homme devant la Science*“, Paris, 1939, p. 20.

tul superior al omului e de ajuns chiar o mai mică cantitate de impresii pentru ca din ele să tragă cât mai mult folos duhovnicesc¹³⁾. Prin simțuri noi cunoaștem o singură formă a existenței, formă care nu e decât una din înfățișările realității, singura prețuită de altfel în știința pozitivă¹⁴⁾.

(Urmează)

Ș T I R I

Hirotonie. Săptămâna aceasta prin rugăciunile P. S. Părinte Episcop Vasile a fost hirotonit preot candidatul *Irimia Ghita* ales paroh în Doclin.

Doi ani dela votarea Constituției Carol II. Marți în 27 Februarie a c., s'au împlinit doi ani dela votarea Constituției Carol II care a adus liniștea și prosperitatea în țară. Aniversarea a fost sărbătorită în Caransebeș printr'un serviciu divin de mulțumită lui Dumnezeu. În prezența P. S. Părinte Episcop Vasile au oficiat trei preoți și un diacon. De față au fost capii autorităților civile și militare. După serviciul dela Catedrală Academia Teologică și școala de cântăreți au organizat serbare școlară.

Reveniri. Parohia ortodoxă română din Dobrița cu un trecut zbuciumat, pradă dominației bisericești de tristă memorie a Carlovițului, a suferit încă la despărțirea erarhică din această comună — acum 40 ani — pierderea unui foarte mare număr de români ortodocși ademeniți de capii sârbismului din Dobrița. În cursul vremii trecerile românilor la biserica ort. sârbă s'au repetat, îndeosebi imediat după războiul mondial sub noua stăpânire. Acum ni se aduce îmbucurătoarea știre că un număr de 5 familii de români — cu toate că nu știu bine românnște — s'au înapoiat la biserica ortodoxă română. Preotul nostru de acolo Aurel Uroș a pus mult suflet pentru întoarcerea lor, întâmpinând destule piedici din partea localnicilor.

Predici în Catedrală. În Dumineca Vameșului și a Fariseului a predicat pâr. Octavian Turșa, amintind că cea dintâi condiție a întoarcerii la Dumnezeu este căința.

În Dumineca fiului risipitor a predicat pâr. Aurel Stupariu. Sf. sa a plimbat înaintea asistenței icoana fiului celui amăgit de frumusețea trecătoare a lumii, care însă își vine și el în fire și, pocăit, se îndreptează înaintea tatălui său pământesc ca și înaintea Celui ceresc.

Parastas. Împlinindu-se peste câteva zile un an dela moartea Patriarhului Miron, eri Sâmbătă — în prezența P. S. Părinte Episcop Vasile — s'a oficiat în biserica noastră catedrală parastas pentru odihna sufletească a celui dintâiu patriarh român.

Faptă creștinească a săvârșit doamna Maria Cornean din Zăguzeni dăruind cantinei școlare din Caransebeș bucatele necesare unui prânz pe seama celor 60 copii săraci, în amintirea ficei sale Anica dela moartea căreia se împlinesc șase ani.

Un trimis extraordinar al Americii în Europa. Mare senzație a provocat în toate țările europene știrea sosirii unui ministru al Statelor-Unite în Europa. Sumner Welles, subsecretar de stat american face o anchetă în Italia, Germania, Franța și Anglia. Se spune că trimisul extraordinar al Președintelui Roosevelt călătorește spre a se documenta asupra actualului războiu, care interesează în măsură mare America, creditoare aproape a tuturor țărilor din Europa. Călătoria trimisului american a provocat multe nădejdi de pace.

Publicațiune de licitație.

Pe baza aprobării Venerabilului Consiliu eparhial Nr. 4771 ex 1939 se publică licitație cu oferte închise pentru darea în întreprindere a lucrărilor de zidire a bisericii ort. române din comuna Valeabistra pe ziua de 9 Martie 1940, ora 11 a. m. în localul primăriei din loc.

1. Planul și devizul de spese, condițiunile generale și speciale se pot vedea la Oficiul parohial din Voislova.
2. Concurenții vor înainta deodată cu ofertele închise și vadiul de 6% din prețul oferit în numerar sau efecte.
3. La licitație se admit numai arhitecți și măestrii constructori cari posedă autorizația recerută.
4. Anteprenorul asupra căruia rămâne lucrarea este obligat a prelua dela comuna bisericească materialul ce i-se pune la dispoziție cu prețul cuprins în deviz.
5. Concurenții nu pot pretinde spese de deplasare la licitație.

Consiliul parohial își rezervă dreptul de a preda lucrările acelu anteprenor în care va avea mai mare încredere.

Contractul devine obligator pentru ofertanți și comuna bisericească, după aprobarea Ven. Consiliu eparhial.

Valeabistra, din ședința Consiliului parohial ținută în 25 Februarie 1940.

Președinte :

George Adam
paroh.

Secretar :

Apostol Dalea.

Toți bunii Români

subscriu

Bonuri pentru înzestrarea Armatei!

13) Cf. ibid p. 194.

14) Cf. și Alexis Carrel : „Omul fința necunoscută“ trad. Lia Busuioceanu, Ed. II București Cugetarea 1939, p. 135.

Judecătoria mixtă Caransebeș, secția c. f.

Nr. 2117/1939 c. f.

Publicațiune de licitație și condițiunile de licitație.

In cauza de executare pornită de urmăritoarea firma Banca Banatului din Caransebeș contra urmăritului Bauer Iosif și soția sa Geiring Maria dom. în Ohababistra, la cererea urmăritoarei

Judecătoria ordonă :

Licitațiune execuțională, în baza art. 144, 146 și 147 din legea LX din 1881, asupra imobilului înscris în c. f. a comunei Ohababistra (din circumscripția Tribunalului Caransebeș) Nr. c. f. 894. No. de ord. A. I. 1-2 Nr. top. 557/7 Groapă în Câmpu 807 stp. Nr. top. 557/8 Două case și curte în Câmpu 154 stp. prețul de strigare 60.000 lei, pentru încasarea creanței de 20.000 lei capital, interese legale dela 25 Ianuarie 1939, cheltueli de proces și de executare de 4079 lei, fixate până acum, cheltueli de 735 lei, fixate acum pentru cererea de licitațiune.

Fixează termen pentru ținerea licitațiunii pe ziua de 16 Martie 1940, ora 10 la Primăria comunei Ohababistra.

Caransebeș, la 11 Noemvrie 1939.

Judecător **Leo Pető.**Dir. c. f. **D. Lăzărel.**

Pentru conformitate :

D. Lăzărel directorul c. f.**Judecătoria mixtă Caransebeș, secția c. f.**

Nr. 2119/1939 c. f.

Publicațiune de licitație și condițiile de licitație.

In cauza de executare pornită de următorul Văduv. Anderca Gheorghe dom. în Vălișoara contra urmăritului Dumbrava Nicolae (fiul lui Ana) și Blid Blidariu Rusalin (fiul lui Rusalin) dom. în Vălișoara, la cererea următorului,

Judecătoria ordonă :

Licitațiune execuțională în baza art. 144, 146 și 147 din Legea LX 1881 asupra imobilului înscris în c. f. a comunei Vălișoara din circumscripția Caransebeș No. coalei c. f. 151 No. de ord. A. I. 1-3 No. top. 406, No. top. 175 cu curte în intravilan de 46 st. p. No. top. 407 Grădină în intravilan de 286 stp. cu prețul de strigare 25.000 lei, No. de ord. A. I. No. top. 1674 arabil în Dosul Măstăcănilor de 1053 stp. prețul de strigare 1472 lei. A. + 3 No. top. 2374/1 Arabil în Tramic de 583 stp. prețul de strigare 816 lei, imobilul cuprins în coala c. f. No. 152 a comunei Vălișoara No. de ord. A. I. 1-2 No. top. 351 Arabil în Iarcuri de 379 stp., No. top. 752 Arabil în Iarcuri de 958 stp. cu prețul de strigare de 2680 lei, No. top. A. + 1 No. top. 1126 Făneți în Obreja de 1099 stp. cu prețul de strigare de 3184 lei, No. stp. A. + 2 No. top. 2144 Făneți în Obreja de 773 stp. cu prețul de strigare de 1600 lei pentru încasarea creanței de 8671 capital inte-

rese de 5 $\frac{1}{2}$ % dela 25 Aprilie 1936 după suma de 16.000 lei și spese de 416 lei fixate acum pentru cererea de licitație.

Fixează termen pentru ținerea licitațiunii pe ziua de 18 Martie 1940, ora 10 la casa comunală a comunei Vălișoara.

Caransebeș, la 11 Noemvrie 1939.

Judecător **Leo Pető.**Dir. c. f. **D. Lăzărel.**

Pentru conformitate :

D. Lăzărel directorul c. f.

La „**Librăria Diecezană**”
din Caransebeș, se află de vânzare :

PREDICI

pentru toate duminicile și
sărbătorile anului bisericesc,

Tomul II, IV și V.

de **Dr. I. TARNAVSCHI,****Dr. I. VASCĂ și O. SOROCEAN.**Prețul unui Tom este **Lei 100.****Dumnezeiasca Liturghie**a **Sfântului Ioan Gurădeaur.**

Tipărită în zilele

Prea Înălțatului Nostru Rege CAROL II

Prețul lei 50

Carte de Rugăciunidin Biblioteca „**ALBINA**”.

Prețul lei 5.

BIBLIA

Tradusă după textele originale ebraice și grecești de preoții profesorii :

VASILE RADU și GALA GALACTION

din Inalta Inițiativă a

MAJESTĂȚII SALE REGELUI CAROL II

Prețul lei 140.